

SZOCIÁLIS SZAKMAI SZÖVETSÉG

1086. Budapest Dankó u. 15.

E-mail: 3sz@3sz.hu

A Szociális Szakmai Szövetség javaslatai a Szociális és Családügyi Minisztériummal való együttműködés tárgyában

Budapest, 2026. június 11.

Dr. Szoboszlai Katalin
Elnök

Összefoglaló

A Szociális Szakmai Szövetség 1995-ben Ferge Zuzsa elnökségével alakult ernyőszervezet. **Fő célkitűzései a szociális szakemberek és a szociális civil szervezetek érdekeinek képviselete, a döntéshozás szociális és civil területet érintő lépéseinek civil kontrollja.**

A Szövetség jelenleg **öt tagszervezet alkotja**: a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, az Egészségügyben Dolgozó Szociális Munkások Országos Egyesülete, a Falugondnokok Vas- és Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, a Magyarországi Iskolai Szociális Munkások Közhasznú Egyesülete, a Magyarországi Szociális Szakemberek Képzéséért Egyesület (Iskolaszövetség), melyeknek képviselői itt vannak velünk.

Meggyőződésünk szerint a szociális ellátás fejlődése a szociális szakma professzionalizációjának, tudományosságának, módszertani repertoárjának fejlődése nélkül elképzelhetetlen. **Ezért a 3Sz tevékenységének középpontjában a szociális szakma és ezzel együtt a szociális szolgáltatások professzionalizációjának elősegítése, valamint az ezzel kapcsolatos kutatások és fejlesztések állnak.**

Tagszervezeteink közreműködésével évente megrendezzük a Szociális Munka Világnapja alkalmából az országos konferenciánkat, ahol beszámolunk a szakmai legaktuálisabb ügyeiről és megvitatjuk a fejlesztendő területeket.

2024 óta egy nemzetközi kutatás keretében német és osztrák kutatótársakkal, a szociális munka hazai vezető kutatóinak bevonásával vizsgáljuk a szélsőjobb-dali ideológia hatását a szociális munka gyakorlatára. Felmérjük a 2010 utáni időszak kormánypolitikájának következményeit a szociális munka területein. Ennek nyomán elnökségünk egyik korábbi tagja egy vitairatban felvázolta a szociális terület reformjának alapvonalait, mely dokumentumot bemutatkozó írásunk csatolmányaként a minisztérium rendelkezésére bocsátjuk.

Ahogy a Gyermekjogi Civil Koalíció a gyermekvédelmi rendszer reformjának alapvonalait dolgozta ki, úgy **a Szociális Szakmai Szövetség a vitairat közlésével kinyilvánítja, hogy a szociális terület megújításában részt kíván venni.**

Szakpolitikai javaslataink

1. Egyrészt **javasoljuk a szakmai civil szervezetek képviselőiből álló Szociálpolitikai Tanács felállítását**, mely tanácsadó testületként szakértői támogatást nyújthat a minisztériumnak a szociális terület elodázhatatlan reformjához.
2. Másrészt **javasoljuk a Szociális Szakmai Kamara felállítását, melynek tagságát a szociális ellátás területén működő szakdolgozók (szociális munkások, szociálpolitikusok, szociálpedagógusok, szociális asszisztensek, szociális gondozók) alkotják**. A Kamara működésének célja a szociális ellátások professzionalitásának, javítása lenne. **A Kamara alapvető feladata a hivatás értékének, szakmai hitelességének és minőségének védelme**. A kamara szolgálhatja a szociális szakma autonómiájának, a szociális területen betöltött szakmai vezető szerepének kiteljesedését. A kamarán belül felállítandó szakmai kollégiumok a szektorsemleges, minden szolgáltatóra érvényes minőségi sztenderdek kidolgozásáért felelnének, etikai kollégiuma pedig a műhiba ügyek megelőzéséért működne. Partnerei lennének a Szociális Szakmai Kamara megalapításának. A Kamara képes lenne az Orvosi és Egészségügyi Szakdolgozó Kamarával az egészségügyi és szociális terület együttműködését célzó minisztériumi törekvéseket támogatni.
3. **Az inflációt követő bérrendezést alaphéremeléssel és az ágazati pótlékok alaphéremelésével**. A béremelés egyszerre szolgálja a biztonságos megélhetést, a szakmaválasztás és szakmában maradás ösztönzését.
4. A munkaerőhiány radikális csökkentése érdekében javasoljuk a **Szociálpolitikai és szociális munka képzési stratégia** kidolgozása. A szociális szakma bementi oldalának bővítése tanulást ösztönző támogatások bevezetésével. Ösztönző lehet a szakmára figyelmet felhívó kormányzati programokat és szakmai gyakorlatot ismertető kommunikáció, a szociális pályát választók ösztöndíjprogramja.
5. **A szociális szakemberek és a szakmai területeken dolgozók fizikai és mentális egészségének fejlesztése**. Ehhez felmérések készítése, képzések kialakítása, egészségfejlesztési, pszichológiai és szupervíziós támogatás biztosítása.
6. **A szociális terület professzionalizációjának fejlesztése érdekében javasoljuk továbbá a szociális szolgáltatások modernizációját célul kitűző második Európai Uniósi projekt kidolgozását**. (Az első, a TÁMOP 5.4.1. kiemelt projekt eredményei máig is az írásztalfiókban porosodnak, mivel az Orbán-kormány nem tekintette fontos célnak a szociális ellátás fejlesztését 2010 után).

Budapest, 2026. június 11.

Dr. Szoboszlai Katalin
a Szociális Szakmai Szövetség elnöke

Koncepció a szociális támogató és szolgáltató rendszer átalakítására, 2026 (vitairat)

A Szociális Szakmai Szövetség (3Sz) hazánk egyik legnagyobb, szociális ágazati szakmai ernyőszervezete, amely több mint 30 éve működik. A 3Sz a szociális ágazat szakmai közösségeinek tapasztalatát és álláspontját jeleníti meg.

Jelen vitairatot a Szociális Szakmai Szövetség elnöksége tárgyalta és elfogadta. A Szövetség felajánlja az SzCsM minisztériumnak az együttműködését az országos szociálpolitikai és gyermekvédelmi koncepció megalkotásához.

Tartalom

1. <u>Alapelvek és értékek</u>	4
2. <u>Stratégiai célok</u>	5
3. <u>Humánerőforrás megbecsülése és professzionalizáció</u>	6
4. <u>Szektorsemmlegesség és fenntartói egyenlőség</u>	7
5. <u>Ügyfélközpontúság, megelőzés, részvétel és szolgáltatószervezés</u>	8
6. <u>Helyes irányú társadalmi újraelosztás és lakhatás</u>	9
7. <u>Erős, egységes módszertan, minőség és ellenőrzés</u>	10
8. <u>Finanszírozási reform</u>	10
9. <u>Célcsoport-specifikus (rész)stratégiák</u>	11

Jelen javaslatcsomagja világos alapelvekre, méltóság- és jogalapú megközelítésre, valamint végrehajtható reformelemekre épít. A jelen koncepció e szakmai alapokra támaszkodva fogalmaz meg kormányzati szintű irányokat és beavatkozásokat.

I. Alapelvek és értékek

Ezen alapelveket és értékeket egyértelműen ki kell nyilvánítani és következetesen alkalmazni:

1. **Méltóság és jogegyenlőség** - Minden ember méltósága veleszületett és sérthetetlen! Különös jelentősége van ennek azon embertársaink esetében, akik szociális körülményeik, életkoruk (gyerekek és idősek) egészségi helyzetük, mentális, szellemi és testi, érzékszervi fogyatékoságaik miatt jelentős korlátokkal élik életüket. Őket is megilletik ugyanazok az emberi jogok, mint mindenki más – ugyanakkor el kell ismerni, hogy nekik több erőforrásra van szükségük ahhoz, hogy megélhessék ezt a mindennapokban, hasonlóan ahhoz, mint mindenki más.
2. **Igazságosság és szolidaritás** - Helyre kell állítani a társadalmi igazságosságot és szolidaritást. Az állam célja újfent az állampolgárok, egyének jóllétének biztosítása kell legyen, amelyhez hozzátartozik a hátrányos helyzetű, rászoruló állampolgárok

támogatása, a természetes szolidaritás és felelősségvállalás ösztönzése. Egy igazságos társadalomban az állami újraelosztás és a szociálpolitika a tehetősektől csoportosít át erőforrásokat a szegényeknek, s figyelem fordítódik arra, hogy a társadalmi – gazdasági terhek, krízisek igazságosan oszoljanak el a társadalom egyes rétegei között, s ne a legszegényebbekben csapódjanak le.

3. **Az állam felelősége** - Az állam, a kormányzat felelősége az állampolgárai és más rászorulóknak esetében központi jelentőségű, elsődleges. Az közfelelősség azt jelenti, hogy a társadalom minden tagja felelős mindenkéért, a családi, rokoni, szomszédosági szinttől a helyi közösségeken keresztül a nemzet (országhatáron átnyúló) egységéig. Az állam felelősége nem maradékelvű: újraelosztó, szabályozó, szolgáltató és finanszírozó szerepe, hatalma a legnagyobb, ezért az egyének, családok, közösségek támogatásában nem lehet közömbös, nem háríthatja senkire sem át a felelősségét.
4. **Önállóság és aktivitás** - Az egyének, a családok és a helyi közösségek önállósága, felelősége, elvitathatatlan a jólétük biztosításában. Az aktivitásuk, részvételük a saját boldogulásukban magától értetődő, azt támogatni, erősíteni szükséges minden eszközzel, az ezzel ellentétes (paternalista, gondoskodó, moralizáló, áldozatot hibáztató) gyakorlatot azonnal meg kell szüntetni. Ehhez az egyénekre szabott megoldásokra van szükség, amelyeket a jó minőségű, megfizethető és hozzáférhető szolgáltatások biztosítanak.

II. Stratégiai célok

1. **A munka mint központi integrációs eszköz** - A társadalmi integráció legteljesebb módja a(z) értéket előállító munka. A munka akkor tudja betölteni integrációs szerepét, ha tisztességes megélhetést, valamint megfelelő munkakörülményeket biztosít. A szociális támogatórendszer stratégiai célja az aktív (munkavállalási) korú emberek esetében a (nyílt) munkaerőpiaci foglalkoztatás mindenki számára. Ezt mind a szolgáltatások, mind a pénzügyi és egyéb támogatások esetében elsődleges prioritásként kell tekinteni. A gyermekek, fiatalok esetében a napközbeni ellátások, nevelési és oktatási, valamint a sikeres iskolai karriert megalapozó, támogató, kiegészítő (extrakurrikuláris) támogatásoknak ez az elvárt kimeneti teljesítménye, eredmény-kritériuma, működésük minőségi mutatója.
2. **A munkaképes korú inaktívak esetében a rehabilitáció és rehabilitáció célja (és az egyik legfontosabb eszköze is) a munka, a foglalkoztatás.** A pénzügyi szociális segélyeknek, és a szociális szakembereknek ösztönözniük kell (és nem szabad ellenőztönniük) az aktivitást, a foglalkoztatást – szoros együttműködéssel ebben más társadalombiztosítási ellátásokkal, szolgáltatásokkal. A nyílt munkaerőpiacra bejutni, visszatérni nem tudók számára ugyanakkor értékálló, kiszámítható és átlátható módon biztosítani kell a tisztességes megélhetéshez szükséges pénzügyi támogatást. Ez utóbbi elengedhetetlenül fontos a súlyos, halmozott fogyatékkal élő emberek számára.
3. **A nyugdíjas korú emberek esetében garantálni kell a tisztességes megélhetést biztosító nyugdíjat.** Ehhez az öregségi nyugdíjminimum arcpirítóan alacsony (28 500 Ft-os havi, 2008 óta nem emelt (!)) összegét meg kell emelni. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben (a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások esetében) a szolidaritási elemet szintén növelni szükséges, amely a gyakorlatban a méltatlanul alacsony összegű

járandóságoknak az átlagnál, különösen a nagyobb összegű ellátásoknál markánsabb emelést jelent.

4. **Az aktív idősödést minden eszközzel támogatni szükséges**, ugyanakkor a szociális szolgáltatásoknak - követve az egyre markánsabban jelen levő demenciát, csökkenő egészségügyi ápolási kapacitást – mindinkább a nehéz sorsú, a leginkább rászoruló egyéneket és családokat kell támogatnia. A nagyon idős emberek, valamint fokozott támogatást, gondozást igénylő egyéb ügyfelek esetében is az otthonközeli (közösségi alapú) szociális szolgáltatásokat kell fejleszteni, amihez aktív állami támogatásra, felkészítő képzésekre, folyamatos módszertani támogatásra (stb.) van szükség.
5. **Forrásbővítés a szociális védelem finanszírozására** - A szociális terület erőforrásait, a szociális védelemre költött GDP arányos kiadásokat drasztikusan (a kormányzati ágazatok közül a legnagyobb mértékben) csökkentette a korábbi kormányzat. Az idősödő társadalom, a leszakadt térségek, illetve a szegénység kockázatában érintett társadalmi csoportok számossága indokoltá teszik a forrásbővítést.
6. A szakemberek és szolgáltatások kapacitásait egyre növekvő mértékben kötik le a – főként a társadalmi idősödéssel összefüggő – gondozási (és ápolási) tevékenységek, melyek átvállalása az egészségügytől (kiemelten a hajléktalan emberek, demens személyek, fogyatékosokkal élők esetében) **indokoltá teszi a szociális szolgáltatások keretében biztosított ezen feladatok, tevékenységek egészségbiztosítás általi finanszírozását.**
7. **Az otthonközeli alapszolgáltatások megerősítése elengedhetetlen, régóta várat magára.** Egyfelől az idősödés, a mobilitási mutatók és a megváltozott nemi szerepek miatt az aktív korú munkavállalók (idős, gyerek, tartósan beteg) hozzátartozói számára egyre fontosabb a napközbeni gondozást, felügyeletet biztosító, jó minőségű és hozzáférhető szolgáltatások megléte. Másfelől a problémák összetettsége, illetve az emberi méltóság és önállóság igénye miatt növekszik az igény a speciális, magas fokú szakmaiságot igénylő szolgáltatások iránt.
8. **A nagylétszámú, tömegintézmények lebontása** – Noha 2011 óta folyamatos a kormányzat elköteleződése a tartós ápolást-gondozást nyújtó, nagylétszámú intézetek bezárásának, még mindig jelentős (több tízezer ember él ilyen tömegintézményekben). Nem jelenthetnek megoldást a nagylétszámú tömegintézmények, amelyekben gyakrabban fordul elő embertelen bánásmód. Épp ezért folytatni kell az intézeti kultúra és hospitalizáció lebontását, az intézettelenítést (kiváltást).

III. Humánerőforrás megbecsülése és professzionalizáció

1. A szociális szakma megbecsülése - **Vissza kell állítani a szociális szakma megbecsültségét! Az ágazatban dolgozók számára azonnali és jelentős béremelés szükséges.** Ennek elemei: 1. a különféle ágazati bérkiegészítések és pótlékok beépítése az alapbérbe; majd 2. az így megemelt összeg legalább 25%-kal való megemelése. A szociális ágazati bérszínvonalnak versenyképesnek kell lenni a humán (egészségügy, oktatásügy, társadalombiztosítási közigazgatás, rendészet) társszolgáltatásokéval. Indokolt a COVID alatti helytállás miatt 2020-ban az egészségügyi ágazatban biztosított dolgozónkénti egyszeri bruttó 500 000 Ft rendkívüli pénz biztosítása a szociális

ágazatban dolgozóknak is, hiszen éppúgy kockáztatták életüket, helyt álltak (és helytállnak a mai napig), viszont semmiféle kompenzációban nem részesültek. Az elismertségnek meg kell jelennie az állami, állami vezetők által tett gesztusokban is.

2. **Területi és célcsoport alapú többlet finanszírozás bevezetése** – a leszakadt térségekben, telepeken, továbbá a nagyon leszakadt/kirekesztett egyénekkel/családokkal foglalkozó szolgáltatások és szakemberek számára ösztönző bevezetése. **Ez célzott, normatív többletjuttatás lenne a szociális ágazat azon szakembereinek, akik tartósan szakemberhiányos térségekben és a legnagyobb támogatási igényű célcsoportokkal dolgoznak.** A juttatás a tényleges munkavégzéshez és a vállalt nehézségi szinthez kötött, átlátható kritériumok alapján, hogy oda is jusson szakmai kapacitás, ahová ma senki nem megy. Ez nem jutalom, hanem igazságos kompenzáció és munkaerő-megtartó eszköz, amely garantálja az alapellátások tényleges hozzáférhetőségét.
3. **Szociális ágazati kamara létrehozása** - Létre kell hozni a köztestületként működő szociális ágazati kamarát (hasonlóan az orvosi/egészségügyi, illetve pedagógiai területhez). Ebben kötelező egyénként tagságot vállalnia mindazon szakembereknek, akik a szociális területen (akár kiskorúként védelembe vétel, akár cselekvőképesség korlátozása miatt) legkiszolgáltatottabbakkal dolgoznak közvetlenül, illetve döntenek, döntés-előkészítenek a sorsukról. Ez jelenti a garanciáját egy egységes, fenntartótól függetlenül garantálható, professzionális szakmaiságnak, amely nem diszkriminál.
4. **A szociális szakmai képzések rendszerét teljes egészében felül kell vizsgálni a szakképzéstől az egyetemi képzésekig. A szakmai kompetenciákat, a szakképesítéseket, a továbbképzési rendszert és a vezetőképzést újra kell építeni, egyértelművé téve az az egyes szinteket és a köztük levő kompetencia különbségeket.** Az egyes munkakörök betöltéséhez előírt iskolai végzettségeket, képzettségeket felül kell vizsgálni, és csak az adott munkakörrel járó felelősség vállalását, az elvárt szakmai készségeket és kompetenciákat biztosító képzéseket, végzettségeket tisztázni és egyértelműsíteni kell, majd az ezeknek megfelelő képzéseket megerősíteni (pl. ösztöndíj- és mentor-gyakornoki programmal). Korszerű tudással rendelkező, felkészült szociális szakemberekre van szükség.
5. **Munkaerő-megtartás és életpálya** – Szükséges a szakmai életpálya modell bevezetése, amely stabil és fenntartható humánerőforrást tesz lehetővé. Különösen a gyermekvédelemben, illetve a fogyatékos emberek kapcsán, de más kiszolgáltatott emberekkel való munka során van kiemelet jelentősége a támogató személy állandóságának, szakmai felkészültségének, elköteleződésének. Ezt tudja szolgálni az életpályamoddellen, bérezésen túl a kiegészítő-megelőzés, a kötelező szupervízió, továbbá a leszakadt térségekben, nagyon leszakadt/kirekesztett egyénekkel/családokkal foglalkozó ösztönző bevezetése.

IV. Szektorsemlegesség és fenntartói egyenlőség

5. **Szektorsemlegességet** – A szolgáltatások minősége nem függhet a fenntartó típusától. Teljességgel indokolatlan a szociális területen a korábbi kormányzatok által elismert egyházaknak biztosított privilegizált státusz. A történelmi egyházak, felekezetek

számára adott korábbi kormányzati kedvezmények Ezek a jogi – finanszírozási – ingatlanjuttatási előnyök a gyakorlatban a szociálisan rászorulóknak közti diszkriminációhoz, az egyházak és minden más (ideértve a helyi önkormányzatokat, egyéb civil szervezeteket is) szolgáltató közti óriási aránytalanságokhoz vezethettek. Az előző kormányzati időszakokban a történelmi / bevett egyházak a szociális területen: magasabb finanszírozást kaptak (kiegészítő normatíva, mely átlagosan 15–30%-os többlet (néha ennél magasabb)); állami intézményekhez és vagyonhoz jutottak (átadás, tulajdonbaadás); jelentős diszkrecionális támogatásokat kaptak; kevesebb átláthatósági kötelezettség mellett működnek; jogilag privilegizált státuszról indulnak (bevett egyház); mára már nagyon jelentős strukturális előnyt szereztek a szolgáltatási piacon. Ezt a rendszerszintű versenyelőnyt meg kell szüntetni, a szektorsemlegességet vissza kell állítani jogi és finanszírozási értelemben is. Mindazonáltal a privilegizált helyzet eltörlése ne azt jelentse, hogy a bevett egyházak finanszírozása csökkenjen le a mindenki más fenntartó szintjére, hanem azt, hogy mindenki másnak is járjon ugyanolyan feltételek mellett ugyanaz a finanszírozás, legyenek ugyanazok a jogszabályi kötelezettségek és elvárások.

V. Ügyfélközpontúság, megelőzés, részvétel és szolgáltatásszervezés

1. **Ügyfélszintű adatok kezelése:** a szociális szolgáltatások ügyfélszintű adatait – természetesen az adatvédelem szigorú betartása mellett – célzott felhasználásra meg lehessen tekinteni más, az adott ügyféllel szintén kapcsolatba kerülő egyéb szociális szakembereknek, annak érdekében, hogy gyorsabban, hatékonyabban lehessen dolgozni.
2. **Digitális alapú és országosan egységes integrált esetmenedzsment** (amely az adatokat és a munkafolyamatot is rögzíti), továbbá interoperábilis, vagyis biztosítja az adatok oda-vissza átjárhatóságát az egészségügy, az oktatás, a foglalkoztatás és büntetés-végrehajtás felé. Mindehhez **erős adatvédelmi és etikai keretrendszerre van szükség** (hiszen különösen kiszolgáltatott ügyfelekről, érzékeny személyes adatokról van szó).
3. Az utólagos korrekción, tűzoltáson túl **sokkal több figyelmet (!) és pénzt szükséges a megelőzésre fordítani.** Ebben a problémákat jelző (gyermekkori és felnőtt) rendszereknek fontos, de nem kizárólagos szerepe van. Ezen rendszerek megerősítésén túl a civil szervezeteknek is aktív(abb) szerepet kell szánni, megfelelő garanciák mellett.
4. **A szolgáltatásokban erősíteni kell az ügyfelek, igénybe vevők bevonását a tapasztalataik beépítését a szakmapolitikai döntéshozatalba!** A szociális problémával élő ügyfelek nem másodrendű állampolgárok. Beleszólásuk az őket érintő ügyekben lényeges, elvárt és része kell legyen az elismerési (recognising, empowerment) folyamatnak. A fogyatékosügyben ezt hangsúlyozza a „Semmit rólunk nélkülünk elv!” – melyet következetesen érvényesíteni kell a szakmai jogszabályokban, protokollokban.
5. **Minden szociális szolgáltatásnak a (helyi) szükségletekre jobban reagálóan, rugalmasabban kell működnie** (beleértve a hosszított korareggeli, későesti, hétvégi és ünnepnap nyitvatartást is)! Ennek jogi, finanszírozási és szakmai feltételeit mielőbb meg kell teremteni. **A decentralizáció, a részleges dekoncentráció a visszaállított**

szakmai autonómia, vagyis a sokkal erősebb szerep és nagyobb autonómia a helyi (járási és települési szinteknek, szakembereknek) segít mindebben. A helyi szükségletekre alapozva meg kell határozni a települési (/településrészi) szintű szolgáltatásokat (pl. az idősek alapszolgáltatásai), továbbá a speciális szolgáltatások szervezése, fenntartása járási / megyei / regionális szintű elemeit.

6. **Vissza kell állítani és létre kell hozni az országos és regionális (/megyei) szociálpolitikai tanácsokat,** amelyek rendszeres találkozási, konzultációs és egyeztetési felületként szolgálnak a különféle fenntartók, a kormányzati és nem-állami szervezetek, illetve az akadémia küldöttjei közt.

VI. Helyes irányú társadalmi újraelosztás és lakhatás

6. Az adórendszerben, a családtámogatások során **vissza kell térni a redisztribúció helyes elvéhez, amely a tehetősebbektől többet vesz el, s a szükségét szenvedőknek biztosít nagyobb támogatást,** számukra pozitív irányú újraelosztást – természetesen a lehető legnagyobb önállóságuk fenntartása, és (nyílt) munkaerőpiaci részvételük ösztönzése mellett. Ebben a támogatási folyamatban a pénzbeli ellátásoknak és a szakmai szolgáltatásoknak együttesen, a társágzatokkal szorosan együttműködve kell dolgozniuk. Az adórendszerben ez a progresszív adórendszer (újboli) bevezetését jelenti.
7. **Garantált szociális minimum bevezetése** – A társadalmi igazságosság és a méltóság érvényesítése nem lehetséges stabil, kiszámítható jövedelmi alap nélkül. Ki kell mondani és jogszabályban rögzíteni egy szociális minimumot: azt a (fogyasztási egység-alapú, háztartástípusonként differenciált) jövedelmi szintet, amely alatt senki nem élhet, és amelyhez az állam automatikusan, bürokratikus akadályok nélkül biztosít kiegészítést. **A szociális minimum egyszerre szolgálja a méltóságot és az aktivitást: ahol lehetséges, a támogatásnak ösztönöznie kell az oktatást, a képzést és a nyílt munkaerőpiaci belépést (nem ellenősztönözhet!); ahol ez nem lehetséges (súlyos, halmozott fogyatékos, tartós egészségkárosodás, idős kori gondozási szükséglet stb.), ott a támogatásnak értékállóan és feltétel nélküli biztonságot adva kell garantálnia a tisztas megélhetést.** A szociális minimum reálértékét automatikus, átlátható indexálással fenn kell tartani, hogy ne váljon politikai alkuk tárgyává.
8. A szociális bérlakás ma egy égetően hiányzó láncszem. **Szükséges a szociális bérlakásrendszer kiépítése, megerősítése.** Ez a kulcsát jelenti a mélyebb, tartós szociális problémák megelőzésének, generációkon átívelő szegénység ördögi köre megtörésének, továbbá a reintegrációnak. A lakhatáspolitikai eszközrendszerének kibővítése, reformálása egy tartós, kiszámítható és megfizethető (!) bérlakásrendszerrel egyszerre ad (meg)oldást a pályakezdő fiatalok, az egyszülős- / a nagycsaládok, továbbá más szociális szolgáltatást igénybe vevők (mint pl. hajléktalan emberek, fogyatékos személyek) számára. Amíg ez a szociális bérlakásszektor létrejön, megerősödik, addig le kell állítani minden kilakoltatást!
9. **A hajléktalanság megszüntetése** –A hajléktalanság nem „életmód”, hanem lakhatási és szociális krízis. A rendszernek a krízis menedzselése helyett a tartós kilépést kell támogatnia. Mérvetően csökkenteni az utcán élők számát, növelni a tartós lakhatásban

stabilan megmaradók arányát, és a krízisellátás túlterheltségét érdemben mérsékelni. Ezt az „Elsőként Lakhatás” megközelítéssel, támogatott lakhatással és szociális bérlakással lehet megoldani, amellyel párhuzamosan személyre szabott szociális és(!) egészségügyi támogatás szükséges.

VII. Erős, egységes módszertan, minőség és ellenőrzés

10. **Erős ágazati módszertani háttérintézményt szükséges létrehozni, amely magas, akadémiaileg és nemzetközileg is elismert szinten képes az ágazat számára tényalapú elemzéseket, szakmai döntéselőkészítő és értékelő, monitorozó tevékenységet folytatni.** Ehhez folyamatos hozzáféréssel kell rendelkeznie az adminisztratív (Államkincstár, adóhatóság, stb.), valamint statisztikai (KSH, EUROSTAT, OECD, stb.) adatokhoz, tanulmányokhoz, továbbá kezdeményez, megvalósít és részt vesz hazai és nemzetközi (főként EU-s) kutatásokban. Szakmai módszertani tevékenységével pedig képes érdemben, a mindennapi gyakorlat szintjén is támogatni a szolgáltatást nyújtó szervezeteket, szakembereket.
11. **Moralizálás helyett érvényesíteni kell az értéket a pénzért elvet.** Ennek részeként **országosan egységes szempontú ellenőrzési standardok és eljárásrend bevezetése szükséges** (pl, megszüntetendő a jelenleg megyénként eltérő kormányhivatali értelmezési és ellenőrzési gyakorlatot).

VIII. Finanszírozási reform

1. A fenntartható és szakszerű gazdálkodási és finanszírozási háttér megteremtése érdekében önálló, nemzeti szintű **szociális ágazati alap/pénztár létrehozása**, az egészségbiztosítási alap mintájára, amely a központi költségvetés (adóbevételekből fedezett) elkülönített alapjaként (társ)finanszírozza a pénzbeli ellátásokat és a szociális szolgáltatásokat.
2. **A pénzbeli ellátások rendszerének egyszerűsítése és értékállósága** – A szociális védelem hatékonyságának és igazságosságának alapfeltétele, hogy a pénzbeli ellátások rendszere átlátható, kiszámítható és hozzáférhető legyen. Csökkenteni kell a párhuzamos, egymást átfedő jogcímeket, és olyan ellátási struktúrát kell kialakítani, amely: érthető (az ügyfél számára is egyértelmű jogosultsági és igénylési logikával), méltányos (a tényleges rászorultsághoz és szükségletekhez igazított), értékálló (automatikus indexálással), és nem büntető jellegű (nem moralizál, nem áldozathibáztató).
3. **A pénzbeli ellátásoknak és a szolgáltatásoknak egységes rendszerként kell működniük:** a pénzbeli támogatás biztosítja a stabilitást és a krízis-megelőzést, míg a szolgáltatások az önállóságot, a képessé tételt és az aktivitás támogatását. Az ellátások tervezésénél **következtesen érvényesíteni kell azt az elvet, hogy a támogatások ne ellenőztönözzék a nyílt munkaerőpiaci részvételt, ugyanakkor senkit ne taszítsanak a létbizonytalanságba.**
4. A finanszírozási rendszer átláthatóságának és kiszámíthatóságának növelése, a finanszírozási típusok számának jelentős csökkentésével. **A férőhelyek finanszírozása**

helyett szükségletalapú finanszírozásra van szükség, melynek összege igazodik a szolgáltatás(oka)t igénybe vevő támogatási igényéhez. A központi állami támogatásnak meg kell őriznie a reálértékét. Ehhez automatikus indexálásra van szükség.

5. **Kimenet-orientált ösztönző bevezetése** - a finanszírozás egy jól körülhatárolt, átlátható része legyen indikátorok teljesítéséhez és – különösen – javulásához kötve, hogy az „értéket a pénzért” elv ne moralizálás, hanem következetes szakpolitikai gyakorlat legyen. A kimenet-alapú ösztönző nem válthatja ki az alapfinanszírozást (mert a hozzáférés és a biztonság nem alku tárgya), hanem többlet: akkor jár, ha a szolgáltatás mérhetően jobb eredményeket ér el az ügyfelek életében.

IX. Célcsoport-specifikus (rész)stratégiák

1. **Gyermekvédelem és családsegítés specifikus javaslatok:** a jelzőrendszer nem lehet papírmunka; a korai észleléshez helyben elérhető, multidiszciplináris csapatok kellene. A cél nem a büntetés, hanem a család megtartása, a bántalmazás megszakítása, és a gyermek iskolai életútjának támogatása, utógondozással, szoros együttműködésben az egészségüggyel, iskolával, rendészettel, és kötelező minőségi standardok szerint.
2. **Szenvedélybeteg-ellátás és mentális egészség specifikus javaslatok:** alacsonyküszöbű, stigma-mentes bejutást kell biztosítani, utcai megkereséssel, krízisintervencióval és családi konzultációval. A kettős diagnózisú ügyfeleknél a szociális és egészségügyi ellátás legyen egy kézben, rehabilitációval, lakhatási és foglalkoztatási támaszokkal, a visszaesést csökkentő ártalomcsökkentéssel, közösségi pszichiátriával és 0-24 órás segélyvonallal.
3. **A gyermekjóléti alapellátás újra definiálása mindenképpen szükséges.** Nagyon krízisalapú a jelenlegi rendszer, ha azonnali megoldást igénylő probléma van, szinte csak akkor történik valamilyen beavatkozás. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a prevencióra, amiben kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak a mentális problémák. Továbbá, egységes szabályok kellene a szakembereknek, amiben elengedhetetlen a közös jelenlét, a képzés és az együtt gondolkodás.
4. **Nők és gyermekek elleni erőszak és krízisellátás specifikus javaslatok:** zéró tolerancia, azonnali védelem és biztonságos menekülőút kell. 24 órás krízisközpontok, védett házak, jogsegély és pszichológiai támogatás nélkül a rendszer tétlen. Kötelező kockázatfelmérés, titoktartás, és az elkövetők programjai a rendőrséggel és gyermekvédelemmel összehangolva, egységes protokollokkal, gyors bírósági hozzáféréssel, és fenntartható finanszírozással. A családon belüli erőszak és a krízisellátás túlnyomórészt a nőket érinti, azonban férfiak is vannak az elszenvedők között, akiknek szintén megfelelő támogatást kell nyújtani.
5. **Fogyatékossgal élő személyek számára be kell vezetni a személyi asszisztencia szolgáltatást, valamint létre szükséges hozni az ideiglenes helyettes gondozói/támogatói szolgáltatórendszer.**
6. **Romákra és területi szegénységre vonatkozó specifikus javaslatok:** a szolgáltatáshiányos térségekben helyalapú, kistérségi program kell, mobil csapatokkal és közösségi segítőkkel. A cél a diszkrimináció megszüntetése, a gyerekek iskolai esélyeinek javítása, és a munka–lakhatás–egészség hármásának egyszerre való

támogatása, helyi részvétellel mérhető eredmények mentén, kiemelt fókuszban a korai életszakasszal és a nőekkel. Mindazonáltal a cigányság ügye nem kezelhető kizárólagosan szociális (szegénységi) kérdésként, ugyanakkor a szociális ágazatnak oroszánrésze van generációs szegénység csökkentésében és a mélyszegénységben élő romák helyzetének javításában!

7. **Migráció, menekültek, hontalan helyzetek támogatására vonatkozó specifikus javaslatok:** az emberi méltóság itt sem alku tárgya. Jogbiztonságot, tolmácsolást, ügyintézési támogatást és traumaérzékeny ellátást kell adni, külön a kísérő nélküli kiskorúaknak. A cél a gyors integráció: lakhatás, nyelv, munka, iskoláztatás, civil–állami együttműködéssel, és világos hozzáférési szabályokkal a szociális szolgáltatások teljes köréhez.

A vita anyagot összeállította Dr. Sziklai István a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület tagja, a Szociális Szakmai Szövetség elnökségi tagja.

Budapest, 2026. április 30.